

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
 Négy hetes hirdetés 5 kr.
 Helyi hirdetés 3 kr.
 Hirdetés a külföldön 10 kr.
 Hirdetés a külföldön 15 kr.
 Hirdetés a külföldön 20 kr.
 Hirdetés a külföldön 25 kr.
 Hirdetés a külföldön 30 kr.
 Hirdetés a külföldön 35 kr.
 Hirdetés a külföldön 40 kr.
 Hirdetés a külföldön 45 kr.
 Hirdetés a külföldön 50 kr.
 Hirdetés a külföldön 55 kr.
 Hirdetés a külföldön 60 kr.
 Hirdetés a külföldön 65 kr.
 Hirdetés a külföldön 70 kr.
 Hirdetés a külföldön 75 kr.
 Hirdetés a külföldön 80 kr.
 Hirdetés a külföldön 85 kr.
 Hirdetés a külföldön 90 kr.
 Hirdetés a külföldön 95 kr.
 Hirdetés a külföldön 100 kr.

Különleges árak:
 Helyi és postán küldve
 Egy évre 10 fr.-kr.
 Fél évre 5 fr.-kr.
 Negyed évre 3 fr.-kr.
 Egy évre 5 fr.
 A lap eszlemléjéért 1000 min.
 tenköltésű: Nagy-helyi-
 utca, 1304. szám. Hirdetés
 hár. — a szerkesztőségbe bér-
 meleveleket.

A „Csokonai-kör“ ünnepélye.

Debreczennek tegnap ünnep napja volt, oly ünnepnapja, mely megmérhetetlen lelkesedéssel töltötte el a szívet, a mely lelkesedés egy régen óhajtott vágyat látott megvalósulni a legigazabb magyar városban.

Debreczen rég idők óta bizonyos irányadó szerepet visz a vidéken s az itt történektől a főváros is sokszor merített jótékony tanúságot. Debreczentől egész Magyarország sokat várt és sokat vár, s örömeinkben és bánatunkban mindig résztvevően osztozott minden magyar város népe; sőt hányszor tapasztaltuk már, midőn a jogtalanság megtagadta tőlünk az igazságot, a jogot, akkor felszóltak érdeklünkben mindenhol, hangos, erőlyes szóval követelve: igazságot Debreczennek, mert multja megérdemli, jövője megkívánja.

S mikor a magyar nyelvről van szó, nem mindig Debreczent emlegetik-e az első sorban, mint a hol a gyönyörű hazai nyelv teljes virágjában, fejlődésében, hamisítatlanságában él, oly sokszor erőt adva az egész országnak.

Es e nagy szereteten, e méltánylással ne örülnünk volna-e? Örülnünk, de az öröm hangja mellett mindig érezünk valami fájdalmat is: fájdalmat annak a gondolatnak, hogy nekünk még többet kell tennünk magunkért, többet Debreczen társadalmi érdekében, annál inkább, mert mindég tapasztaltuk, hogy itt jó anyag van, csak módot kell találni rája, hogy oly alakot nyerjen, mely méltó hozzá s mely jótékony hatásban biztos sikereket mutathasson fel állandóan. Hiszen oly sokszor kikelt már reánk a vád, hogy Debreczennek nincs eléggé fejlett társadalmi s „pigra massa“ kifejezés állandó jelzője volt Debreczennek. Ez volt az a gondolat, mely mindég fájdalom hangjaira kelt az öröm mellett, hogy ha a debreczeni ember végig gondolt e város nagy hivatására.

Egyszerre azonban egy mozgalom telemelte vas porolyát s teljes erejéből

rátűtött a sziklára melynek méhében az aranyesés gazdagsága rejtlett. — Egyszerre láthatóvá lett a nemes érzés; csak ki kell onnan olvasztani. Ez már nem kíván oly sok fáradságot, ehhez csak tűz kell, e tűz pedig ott van minden debreczeni ember szívében, lelkében, ott van a példátlan lelkesedés.

A nagyfontosságú mozgalom a „Csokonai-kör“ megalakulásának mozgalma volt. Felelős még az a gondolat is, hogy mily erőlylyel növenedett napról napra a tevékenység, mely e kör megalakulását tüzte ki nemes feladatúl.

Mintha minden debreczeni ember szívének érzelmei, vágyai egyetlen húrban összpontosultak volna, mikor az eszme életképes lón, minden szív megdobbant: minden lélek a lelkesedés tüzeben égett s ujjongó örömmel csoportosultak a zászló alá, mely egy eddig csak vágyakban él, új utra vezérelt, — melynek jel szava az ország fővárosában s minden vidéki városban vízhangra talált, mindenütt az őszinte öröm üdvözlő szavait hozta meg városunknak.

A tegnapi napra is, mely legelőkelőbb kifejezője volt a debreczeni közönség örömeinek és lelkesedésének, számos üdvözlő táviratot kapott a „Csokonai-kör.“ A Kislaludi és Petőfi társaságok is képviselőket küldtek Debreczenbe ez alkalomból, hogy kifejezzék üdvözlésüket a „Csokonai kör“-nek, mely hivatva van új életet önteni Debreczen társadalmába s nevelni itten a szépet, a hasznosat magyar szellemben.

Es a „Csokonai-kör“ méltó is lesz az egész ország által tanusított figyelemre! Csokonai Vitéz Mihály igaz magyar szelleme örökölni fog a siker felett, hiszen az ő igaz magyar szelleme ott él minden debreczeni ember szívében, e szívek pedig egyöntetű, példátlan lelkesedéssel, vas akarral, kitarással dobognak a kitűzött nemes célért.

Az ünnepélyek lefolyása a következő volt:

I. A vendégek fogadása.

A „Csokonai-kör“ ünnepélyére több nagy nevű író érkezett városunkba. — Szombaton d. e. érkezett meg G. Teleki Sándor ezredes Nagy-Rányáról, kit a vasuti indóházban a „Csokonai-kör“ választmányának több tagja várt s Vértési Arnold üdvözölte a kör nevében a szeretett vendéget, Debreczen város régi barátját.

Szombaton este 7 óra 15 perczkor érkeztek meg Budapestről: Zichy Antal főrendiházi tag, a „Kisfaludy-társaság“ képviselője, Ábrányi Emil operaház tagja férjével: Ábrányi Emil orsz. képviselővel, a Kisfaludy- és Petőfi-társaságok tagjával, ki nekünk szeretve tisztelt kollégáink, a menyiben ő szerkeszti a „Budapesti Újság“-ot, a függetlenségi és 48-as párt fővárosi közlönyét.

Komócsy József, a „Petőfi társaság“ alelnöke, ki alkalmi ódát írt a Csokonai-ünnepélyre, betegsége miatt nem jöhött el. Eimaradását azonban hiteles orvosi bizonyítvánnyal igazolta.

Vértési Arnold a választmány elnöke meglepő üdvözlővel a megerkezett kedves vendégeket, megkezdődött a városba való bevonulás. Az első kocsi (Vecsey Zoltán ur szép negyes logtalán) Ábrányi Wein Margit urhölgy (kinek megerkezésekor virágbokréta nyújtott át) foglalt helyet Vértési Arnolddal, a 2 ik kocsi jötték Zichy Antal és Komócsy Arthur, a harmadikon Ábrányi Emil és Márk Endre, végül pedig a „Csokonai-kör“ választmányának tegni bérkocsik. A fútezan végig mindenütt nagy neptömeg nézte a kocsik felvonulását.

Ugy volt tervezve, hogy szombaton este ismerkedési estély lesz a nagyerdői vígadoban. Azonban a fővárosi vendégeket Debreczenben lakó rokonai a városban marasztották, így csak a választmány tagjai gyűltek össze a nagyerdőn. A debreczeni vendégszeretet ilyenformán megátolta az ismerkedési estély létrejöttét.

II. A színházi matiné.

Szebb közönséget ritkán látott a debreczeni színház, mint tegnap d. e. midőn a „Csokonai-kör“ először lépett föl a nyilvánosság előtt. D. e. 11 órakor kezdődött a színházi matiné. A páholyok, a földszint, de még a felsőbb régiók is megteltek intelligens, ünneplő közönséggel.

Mi, a kik az ünnepély előkészítésében ugyan részt vettünk, de magán az ünnepélyen csak mint hallgatók szerepeltünk, teljes tár-

gyilagossággal kimondhatjuk azt, hogy a színházi matiné minden tekintetben kitűnően sikerült. A siker oly nagy volt, a minőt a legvérmesebb reménylők sem vártak. Ezen állításunkat a jelen volt díszes közönség bizonyíthatja.

A matiné a 39 ik gyalog-ezred kitűnő zenekara által előadott Hunyady-indulóval kezdődött. A zenekart Czapek Péter, a katonai zenekar bugzó és nagy zenei képzettséggel bíró karmestere vezényelte. A közönség a szabatos játék feletti elismerésének tapsviharral adott kifejezést.

Komócsy József alkalmi ódáját Vértési Gyula hírlapíró olvasta fel, illetőleg szavalta el. A magas röptű óda, mely Komócsy legkitűnőbb költői alkotásai közé tartozik, fölkellesítette a közönséget. Az óda szépségét nagyban emelte a kitűnő előadás, melyért a szavatót ki is hívták. — A költeményt lapunk más helyen közöljük.

A városi dalegylet — a nagy jövőjű Tombor Aladár karmester vezényelte alatt — Csokonai régi szép dalát „A tihanyi echóhoz“ című daladta elő oly fenségesen, mintha templomi éneket hallottunk volna! (Mily szép lett volna, ha e dal a városi dalegylet és a főiskolai kántus együtt adhatták volna elő, a mit a vaskalapizmus, melynek szelleme még mindig kísért, megakadályozott. No de erről máskor, most ne zavarjunk az ünnepély harmóniáját!)

Gróf Teleki Sándornak Orbán Balázsról szóló visszaemlékezését Komócsy Arthur olvasta fel. A függetlenségi párt tártorihatalan bajnokai, Orbán Balazs, Debreczen város közönsége nagyon jól ismerte és szerette s az egész közönség áhítatos csendben hallgatta az eleven tollal írt visszaemlékezést, melyet lapunk tárca rovatában közlünk.

Még a szemekben könnyek csillogtak, melyek az Orbán Balázs elhunytat gyászolták, midőn egyszerre csak pacsirta dal zendült meg a színpadon! Űde, kedves hang aradt szét a légtében, melylyel alig bírtunk betelni. Ábrányi Wein Margit urhölgy enekelt egy részletet „A seviliai borbély“ cz. operából. Rozsaszínű tintába kellene mártani tollunkat, ha a művésznő elragadó kedvesseget és az általa elért hatást hiven le akarjuk írni. Még most is fülünkbe cseng a búbbajos dallam, mely a debreczeni közönséget elragadta s ennek hatása alatt mi is letesszük a kritika fegyverét s a föltétlen elismerés korszoruját rakjuk le a művésznő lábaihoz. A debreczeni közönség ilyen művelvezetben ritkán részesült s 6—7 ízben kihívta Ábrányi urhölgyet.

A kedves művésznő, ki a debr. közönséget egyszerre meghódította, azzal halálta

A „DEBRECZENI“ TÁRSASÁGA.

A FÖLD.

Mióta long az égő nap körül,
 Mióta futja, járja
 — Meg nem pihenve — végtelen körét,
 Mint emberek hazája:
 Kerholja, szidja ezt az agg tekét
 A hátalán világ;
 Minden poéta, minden bölcs bolond
 Az ő nyakára hág.

Előttöm kedves, bármit mondjatok!
 Az ő porából lettem.
 Ő alkotott, ő ápolt, ő adott
 Mindent, a mit szerettem.
 Nyugodtan dőlök hűs porába le,
 Ha majd enyészni kell,
 Mint álmos gyermek, a ki anyja keblét
 Csókoiva szunyad el.

De hogyha van lét a halál után,
 Ha más csillagra szállhat
 Az ő s erőt, mely testünkben lobog
 S ott új hazát találhat:
 Olyan csillagra szálljak, mint a föld,
 E más világba fön
 Atélni újra minden szenvedésem,
 És minden gyönyöröm!

Hadd lássam újra a nyíló tavaszt,
 A rétet s tarka báját,
 Halljam madárkák csacska énekét

S a pásztor furnylját.
 Bolyongjak erdők zúgó rejtékén,
 Bérczek kevély főkén,
 Ragadjon el üdvének himnuszával
 A boldog csalóagny.

És lássak újra csöndes, méla őszit
 Magányos, bús vidéken,
 Elszálló fecskét, vándor föllegét
 Köny-fátolyozta égen;
 Halljam lehulló sarga lomb neszét,
 Érezzem újra át
 A hangtalan, megnyugtó hervadásnak
 Szelid, szent bánatát.

Övezzen újra csók és szerelem,
 A legfőbb gyönyörűség,
 Találjak szívet, melyben egyesül
 A jószág és a hűség;
 Ringassak újra játszó térdemen
 Mosolygó gyermekét,
 Ujjongva, hogyha fut, tánczol, dalogtat,
 S zokogva, ha beteg.

Es küzdjek újra, mint küzdék alant
 Daczoiva, büszke hűvel
 Azok között, a kik harcolnak az
 Igazság fegyverével.
 Az elnyomottak, szenvedők jogát
 Ott is daloljam én,
 S legyen jutalmam egy-egy csillogó gyöngy
 A koldusok szemén.

Csodáljam újra a lángész művét
 Betűbe, dalban, köben,
 Égő hitemenel gyútsak új reményt

A gyáva csüggedőben.
 S ha bánt az élet, guny és rágalom
 Ha megdöböl gazul:
 Dic-ő ábrándja egy tisztább világnak
 Maradjon vigaszul.

Oh! hogyha van lét a halál után,
 Ha más csillagra szállhat
 Ha ő s erőt, mely testünkben lobog
 S ott új hazát találhat:
 Olyan csillagra szálljak, mint a föld,
 E más világba fön
 Atélni újra minden szenvedésem
 És minden gyönyöröm!

Ábrányi Emil.

Orbán Balázsról.

Írta: gróf Teleky Sándor.

Mikor halála híret vettem, mintha vaskezzel szoritották volna meg szívemet; torokomat görcsös fájdalom fojtogatta, nem könnyeztem, mert száraz a vén ember sírasa.

Ő nekem menekült társam, jó barátom és tanítványom volt. Össze barátkoztunk a nekölözésben s testveriesültünk az elveszett haza szenvedésében. Hitünk, vágyunk, óhajtatásunk egy vala, reményünk s törekvéseink ugyanazok s együtt barangoztuk be a világ egy részét.

Ő következetes volt elveiben mindvégig s igérttem neki, hogy én is az maradok utolsó lehelletemig.

Elmondom, hogyan ismerkedtem meg vele. Jersey szigetén laktam, a menekültek e menhelyén, hova az üldözöttek vontak meg magukat, a kalvini-ták martírjai, a negyvenévesfordulati forradalom üldözöttjei, ma Bou-

langer eli ott világot oda Anglia szabad alkotmányán át nem ért az üldözö zsrakok hatalmak keze; szabadok voltunk a tenger e nagy szikláján s biztosan Británia védpaizsa alatt, francziák, lengyelek, olaszok, németek, magyarok egy családót képeztünk s testveriesültünk a hontalanság fájdalmaiban.

Egy alkalommal levelet kaptam Kossuth kormányzótól Londonból melyben írja, hogy egy fiatal, székely fia, Gál Sándor ezredesné rokona, folytonos labzan szenved, orvosa légváltoztatást javasol neki, ker: helyezném el őt a szigeten, az ellátási költségeket fedezni fogja; s a kormányzó hozzá teszi: „az különben nem fog sokba kerülni, mert ugy él, mint egy remete, folyton dolgozik, óras mesterséget tanul s tulságosan szerény.“

Válaszomban megírtam, hogy a napokba Londonba megyek s pártfogoltját magammal fogom Jerseybe hozni. — Kossuthnál találkoztam vele, s pár nap mulva együtt utaztunk vissza.

Jerseyben távol laktam a várostól, egy nagy kert végeben volt szalmával fódott kertégem a tenger part legészélre építve olyan közel, hogy nagy dagálykor a hullámok falait nyaldosták.

A kertet hárman műveltük nagy szorgalommal: Meszaros tábornok, Balázs barátom én és — annyit jövedelmezett, hogy ingyen szállásban laktam, ingyen napszámomaim jóvoltából. Fő szomszédom Pierre Leront, a híres szoczialista bölcsész volt.

Az emigráció tekintélyesebb tagjai a szép napoknak egy részét kertemben töltötték s elmondhatom, a mit senki e világon, hogy kertemben Hugó Victor kapált, Vaguerie gyomlált, Hugó Károly és Ferencz trágját hordott, s hogy olyan kerti munkáim voltak, kiknek nevek hallattára a világ hatalmasainak borsózott a háta.

Orbán Balázs azért jött Londonba, hogy óras mesterséget, melyet Constantinápolyban

ef és Társa
 templom-bazár.
 26 lakás-berendezési
 tkeket:
 a futószőnyegek
 a teljebb.
 SZŐNYEGEK
 40 kr.
 elvet futók
 sztekban.
 it szőnyegek minden
 készítettnek.
 SZŐNYEGEK
 — 12—14 frjtával.
 amlag szőnyegek.
 elmék.
 TALTERITŐK,
 pke-függönyök.
 lüss- és flanell
 AKARÓK.
 matrácok.
 batistok
 an kaphatók kizárólag
 s Társa czégnél
 templom-bazár.

mi, misze-
 alatti.
 Kar-
 kerve a t.
 al ezen új
 ENCZ.
 ben.
 OS
 T
 tek,
 MÉK,
 szek,
 K.
 BEN,
 om.
 idöm.
 Francia és harlandi kötőpanutok.
 ef és Társa
 templom-bazár.
 26 lakás-berendezési
 tkeket:
 a futószőnyegek
 a teljebb.
 SZŐNYEGEK
 40 kr.
 elvet futók
 sztekban.
 it szőnyegek minden
 készítettnek.
 SZŐNYEGEK
 — 12—14 frjtával.
 amlag szőnyegek.
 elmék.
 TALTERITŐK,
 pke-függönyök.
 lüss- és flanell
 AKARÓK.
 matrácok.
 batistok
 an kaphatók kizárólag
 s Társa czégnél
 templom-bazár.

meg a közönség elismerését, hogy eldolta még a „Rózsabokor a domb oldalon” kezdetű dalt is, melyért a hálás közönség ismét többször kihívta. A történelmi hárság kedvéért megjegyezzük még, hogy Ábrányiné urhölgynek a színpadon ismét szép virág-bokrétát adtak át.

Most következett a néma-keplet, mely Csokonai lakodalmi felköszöntőjét ábrázolta. A néma-kepletet — Jankó János eredeti festménye után — Gondy Károly ismert nevű fényképező rendezte, kit a kitűnően sikerült rendezésért ki is hívtak.

A néma-keplet oly szép látványt okozott, hogy a közönség óhajára 5-6 ízben föl kellett huzai a függőnyt, mert e ragyogó képtől senkise szeretett volna egyhamar megválni. Csokonait Dóczy József ábrázolta — még pedig a megszólalásig hűven. — A menyasszony Medgyesi Piroska kisasszony, a vőlegény pedig Vértesi Gyula volt. — A néma-keplet minden szereplője kitűnően volt maszkirozva s az összehatást leírni nem lehet — azt látni kellett!

A néma-keplet után Ábrányi Emil, a magyar költők egyik legjelesebbike, szavalta el „A föld” cz. gyönyörű költeményét, melynek minden sora az emberre vall, ki csak a földön találhat boldogságot. A rokonszenves költőt, ki egyuttal kitűnő szavalónak bizonyult, zajos tapsviharral és többszöri kihívással jutalmazta a közönség. A nagyhatású költemény lapunk tárcza-rovatában közöljük.

Vértesi Arnoldnak a „Hűség” című, drámai jelenetekben gazdag elbeszélése; Kárczag Vilmos hírlapíró olvasta fel s úgy az elbeszélés, mint a jeles felolvasás, általános tetszésben részesült. Vértesi Arnoldot, kinek ugy a Csokonai-kör szervezése, mint az ünnepély rendezése körül legtöbb érdeme van, többször kihívták.

Ábrányiné Wein Margit urhölgy még egy ízben fölépett. „Madárdal az erdőben” cz. dalt énekelte, az elsőhöz hasonló nagy hatással. Valóban madárdal volt ez, csattogó, kedves madár dala, melyet soha el nem felejt az, ki hallotta. A közönség óhajára ismét megtöltötte egy dallal, „Csak egy szép lány van a világon” kezdetűvel. A közönség kifogyhatatlan volt az elismerés nyilvánításában.

Végül a városi dallegylet énekelte el nagy szabotossággal az „Ossián” cz. kardalt, ezzel a matiné d. u. 1/2 órákor véget ért.

Az általunk leírt tudósítás csak halvány visszfénye az elért sikernek, melyhez hasonló debr. egylet még nem mutatott föl. A „Csokonai-kör” tehát oly fényesen kezdte meg pályafutását, hogy az a legszebb jövőre nyújt kilátást.

III.

A társas ebéd.

Osecinkről meg vagyon írva, hogy midőn valami jeles dolgot cselekedtek, nagy áldomást ittak rá. „Biberunt magnam áldomás.” A „Csokonai-kör” nagy szabású ünnepélye se maradhatott áldomás nélkül s ez a nagyerdőn folyt le, hol Csokonai a diákokat pipázni tanította, a mit főben-járó büntül tudtak be neki a vas-kalaposok.

D. u. 2 órákor kezdődött a társas-ebéd a nagyerdői vígadóban. Három hosszú asztalnál körülbelül 120 teríték volt elhelyezve s Debreczen város intelligenciájának csaknem minde: osztálya képviselve volt. A vendégek közül jelen voltak: Simonfy Imre polgármester, Kiss Albert ref. lelkész s orsz. gyűl. képviselő, Könyves Tóth Kálmán ref. lelkész, gr. Vay Dániel, Kiss Sándor ezredes, Karap Mór

tanult, tökéletesítse; meglehetősen órák volt, de tubecsülte tudományát.

Hugó Viktornak volt egy kedvelt fali órája, melyet apjától, a hűres táboroktól örökölt, családi ereklyéje volt a Hugó családnaknak.

A nagy költőnél voltam estélyen. Beszélgetés közben a fali-óra elkezd peregni, a társalgás fenn akad, mindenki az órát nézi. — Ez a bolondja — mondja a házi asszony, sokszor útes közben fenn akad a rugója s addig meg nem szűnik peregni, míg egészen le nem jár.

— Ha megengedi asszonyom, én megigazítottam.

— Hol és kivel?

— Itt, és Blissel — Blis neven kényeztette Balázst az egész emigráció.

Késő éjjel mentem haza, Balázs aludta a boldogok álmát, felráztam álmából s mondtam!

— Nagy szerencse vár reád, oh Balázs!

— Mi? — kérdé fojtott haraggal, — mint mindenki, kit csöndes nyugalmában zavarnak.

— Te leszel a világ legnagyobb költőjének udvari órása.

— Nem értem.

Elmondtam a történeteket, — készségesen vállalkozott.

Másnap elhozta az órát, — szétbontotta, tisztogatta s hosszasan piszmogott rajta. Vegre össze kellett újra állítani, de ez nagyon nehezen ment. Balázs aggódni kezdett, mely gondolatokba merült, elvesztette étvágyát, buskomolyság fogta el s folytonosan a falon függő revolverrel kacérkodott, nagyokat sóhajta szive egész melyéből. — Megszántam s részvétellel kérdém:

— Mi bajod van, Balázs?

kaszinói elnök, Dr. Kola János ügyvédi kamarai elnök, Domokos Kálmán gazdasági akadémiai igazgató, Tüdös János főiskolai gymn. igazgató, Jód István tanítóképzési igazgató, Dr. Bayer Ferenc kereskedelmi akadémiai igazgató, Fazekas Sándor realiskolai igazgató, Zádor Lajos a keresk. társulat elnöke, Sár-vary Lőrincz kir. alügyész, Ormódy Lajos bízt. társ. igazgató, Dr. Sár-vary Gyula t. főbízt. társ. igazgató, Károly, Komlóssy Arthur, Medve Kálmán, Simonffy Sámuel, Könyves Tóth Antal, Osváth Ferencz, Márk Endre ügyvédek, Dr. Csikos Sándor, Dr. Kenézy Gyula orvosok, Bekéssy László, Géresi Kálmán, Dóczy Imre, Sinka Sándor tanárok, Kardos László, Kaszanyitzky Endre kereskedők, Vegh Gyula rendőrkapitány, a debr. sajtó képviselői, kiknek e nap ünnepnapjuk volt, teljes számmal stb.

A társas-ebéden — a mi Debreczenben ma még ritkaság — több urhölgy is részt vett.

A felköszöntők sorát Vértesi Arnold kezdte meg, poharát a vendégekért ürítve. Zichy Antal a szives fogadtatást köszönte meg; poharát a Csokonai-körért emelte, kívánván, hogy Vértesi Arnold a második millenniumot is elérhesse, azaz hogy második ezerbeszélyét is megírassa.

Ábrányi Emil felhozta, hogy felolvasott költeményében általános szempontból fejtezte ki ragaszkodását a föld iránt. De van e földnek egy szűkebb része, melyet hős szeret: s ez Magyarország! E szűkebb résznek egyik legszeretettebb pontját képezi Debreczen, melynek magyar talaja Antheusként erősíti meg a küzdőt. A nemzeti szellem egyik legkiválóbb képviselőjéért: grf. Teleki Sándorért üríti poharát.

Dóczy Imre a Kisfaludy-társaság képviselőjét: Zichy Antalt, Könyves Tóth Kálmán — értékes párhuzamot vonván a költészet és művészet közt — Ábrányi Emilnek, grf. Teleki Sándor, Zichy Antal és Ábrányi Emil, — Komlóssy Arthur a néma-keplet szereplőit, — Simonffy Imre pedig a magyar irodalom büszkeségét: Jokai Mór közzönte fel.

Az utolsó pohár-köszöntőt Géresi Kálmán mondta Zichy Antaltert, fölemlítve, hogy a főiskolai emlékkönyvbe legelőször grf. Széchenyi István írta be a nevét s az 1849 ki országgyűlés képviselői közül az emlékkönyvben olvasható a Zichy Antal neve is.

A társas-ebéd, melynek minden egyes fogása a Papp György vendégdős konyháját dicsérette, d. u. 5 óra tájban ért véget. Az ebéd folyamán a Magyar-Testvérek zene-kara játszott hallgató nótákat, köztük több Csokonai-fele dalt is.

IV.

A táncvigalom

Este a nagyerdői vígadóban, a Magyarfiúk kitűnő zenéje mellett megkezdődött a táncvigalom. Bár az eső ugyancsak megeredt, a nagyszámú női közönség nem maradt el s minél rémesebben kopogott az eső a vígadótetején, annál jobb kedvvel meláttak odabeatreggeliz. A negyeseket körülbelül 50 pár tánczolta. A jelen volt díszes hölgyközönség névsora a következő: Lányok: Medgyessy Piroska, Fischer Ilona, Kegly Szeréna, Jablonczay Gizella, Harsányi Gizella, Némethy Iren, Csáky Ilona, Mészáros Paula, Roth Iren, Beer Margit, Steinacker Viola, Rázsó Mariska, Kálmánchelyi Iren, Simonfy Vilma, Buzás Erzsike, Buzás Böske, Ábrahám Irma, Király Ilona, Dienes Karolina, Czeglédi Ilona, Osváth Vilma, Feher Mariska, Tüdös Erzsike. Asszonyok: Dr. Bakóné, Abrahamné,

— Nem tudom azt az órát összetakolai s nagyot sóhajtott.

— Sok a klappenje, ugy-e?

— Hibázik valami belőle, mondá.

— Mi? — kérdem.

— Azt nem tudom és az ől meg, mert én azt a szegyet ki nem állom, hogy a vilálg legnagyobb írja azt mondja rólam, hogy egy blaqueur vagyok.

Azt nem fogja mondani; a szekely nemzet, a gens bellicosissimát nem fogja benned megérteni. Tudod mit! Kelj utra órástól, vidd Londonba a májszteredhez, eskábáljátok össze s hozd vissza dicsőségesen es maradjon melyeseges titok a Hugó tabornok órájának rekonstrukciójának genesis.

Balázs barátom ragyogó arccal jött vissza, szeméi fénylett-k az örömtől s távolról kiáltotta felém.

— Könnyű volt nekem az órát össze nem állítani.

— Hogyan? — kérdém.

— Hiányzott belőle egy srof.

Egy politikai Nyilatkozat miatt, — melyet Hugó Viktor írt s melyet közzétettünk negyvenkettőnk aláírásával, távoznunk kellett Jerseyből s mint a nyilatkozat írja mondtá: Jersey szigetét az a szegyen érte, hogy száműzte a száműtötteket.

A szomszéd Quernessy-szigetre menekültünk, onnan Londonba, mert a „L'homme” lapnak munkatársa lévén, az ott nyomatott a Jersey- száműzés után.

Az angol kormány akkora biztosítékot követelt, hogy nem voltak képesek azt kite-rementeni, a Napoleon ellenes lapot ez által megbuktatták.

Balázs barátom ki mindenütt hűségesen követett, felhagyott az órá s — mint ő mondá — művészettel; én London, mint Sator-alja-Ujhely a nemetet nem állíthatom, elha-

Fischerne, Kégliné, Jablonczainé, Harsányiné, Némethiné, Csikosné, Mészárosné, Rothné, Ormódné, Beérné, Steinackerné, Hutirainé, Dr. Bruckaerne, Rásone, Medgyessyné, Kálmánchelyiné, Simonffiné, Dr. Királyne, Czeglédiné, Osváthné, Szűcs Kálmáné, Királyne, Fehérné, Tüdösné, Blazsarne, Kovácsné, Sziverné, Dienesné, Nagyné.

Az ünnepélyre következő táviratok érkeztek:

„Ezerszeres üdvözet! Nekünk is ma van nagyobb szabású jótékonycélu ünnepünk. Sajnáljuk, hogy nem vehetünk részt. Dr. V utkovich Sándor a „Toldi kör” elnöke.”

„Vértesi Arnoldnak. Az „Erdélyi irodalmi társaság” nevében fogadjatok e szép napon testvéri érzésből fakadó szerencse kívánatomat. Isten adjon nektek erőt, kitartást irodalmi munkának erkölcsi hasznát, szellemi felvirágzást, hazánknak örök dicsőségét. Csokonai emléke, az iránta tanúsított kegyelet virágszón, örökjőjek a legmagyarabb város, az en forrón szeretett Debreczenem felett. Szász Gerő az erdélyi irodalmi társaság alelnöke.”

CSOKONAI.

(A debreczeni „Csokonai-kör” megnyitása ünnepére.)

Várasszesszómmel megütöm az érczet, Mely porló szived fölött nehezül; És lekemet fogja meg az igézet... Oh, mit kell hallanom feleletül! — Dalaok! ne keress engem itt e strba', Ez itt csak por és hamu, nem egyéb; Híjába van aranybetűkkel írva, Itt nem leled, csak a költő nevével! Szivem érzése, lekem gondolata — Nem! nem lehet e pornak foglalata!

Tovább megyek. Látom a büszke várost, Mely a szárnyaló korrall ugy halad! S egy ércszobrot kérdek: felelj te már most, Hiszen te vagy az élethű alak: Hol van szellemed? Kelebd hő érzése? Az andalító s ébresztő dalok? Hisz e homlokot művész keze véste, E bronzbau kinek szelleme ragyog? — Nem én vagyok, felei a szobor nekem, — Nem lakhatik lelkem e hideg érczen!

Hát hol vagy? Szólj! lelkem eped utánad! Föl kell találnom kora, szellemed! Minden dalod lánggá élezt egy vágyat, Mely hozzád hív, amely hozzád vezet, Hogy költszeted lángoló tüzenél Lángra gyújthassam én is lekemet: Hogy minden érzés, mi szivemben még él, Ne legyen csak hamvas emlékezet, De élő láng, mi neved beragyogja, S hirdetni fennen dicsőséged fogja!

... És megrezdül a levegő köröttem, Csudás hangokat velek hallani: Dalok zendülnék hódító gyönyörben, Dobbanó szivek zengő hangjai. Dávid királynak aranyhúru lantja Szében nem zengett, mint e hangok itt: Egyik szív a dalt a másiknak adja, S én itt találok fel Csokonait! Előttem áll a költő szellem-képe, Amint napepi Debreczennek nepe!...

Emeljeket magasra lobogóját, Amit örökségül nektek hagyott! Az enyészettől az istenek óvják E danokot, e hűt, dicsőt, nagyot! De szivetekből ti emeltetek ma Neki ragyogó, fényes csarnokot:

távoztuk, hogy Konstantinápolyba telep-szünk.

Balázs, mint Romeo a bánat embere, ugy ő az oltóság embere volt. A lapok kishirdetéseiből tanulmányozta, hogyaa mehetünk leg-jutányosabban Stambulba. Egy új gőzös mely Ausztrália és London közt fog közlekedni, próba utat tesz Konstantinápolyba, az ellátási költségeket fizetve — a vitelber majdnem ingyen lesz.

Potom áron jegyet váltottunk, idők volt elég s a biskájai tengerből nem feszélyezt, akár a világot körül hajózhattunk volna. Majus elsején elindultunk a londoni kikötőből.

A Powerfut hatalmas három árbocozó hajó volt, gőzre és vitorlázásra építve. Kedvező időben a gőz nélkülözhetette. Mint minden udonat új hajó, első útján sok javítást igényelt s mi is gyakran meg-megállapodtunk a kikötőben. Kedvező szelünk lévén, gyorsan eveztünk s biztosan haladtunk.

Közeledtünk a gibraltári szoroshoz a tenger szűk, madket oldalát láttuk, gyönyörű időben a fedélzeten reggeliztünk a kormány-kerek mellett. Egyszerre a gép kamarában iszonyu zajjal egy remítő robbanást hallottunk füst gőzei vegyesen ellepi a hajót mely reszketni kezd s elejével fölemelkedik a tengerből s hátuljával slyed a tenderbe. A kormány kerek fenn akad s mi mozdulatlan helyt állunk.

A hajó egyik gőzkatlanja szétrobbant s bal oldalán léket hasított, melyen a víz omlott be. A gépész mernőknek fejet szétzúzta s két futót a gőz össze egetvén, két matrozot pedig a fedélzeten súlyosan megsebesített.

A hajón mindenki fejet vesztette, szaladtak fel és alá s ordítottak: végünk van! A kapitány hideg vérden lement kabája, de rögtön visszatért, egyik kezében

Kit illehet inkább ünneplések, ha — Nem őt, az örökéltű dalnokot! Fényes zászlóját mind, mind kövessétek: Reményben ifjak, emléken ti vének!

E zászlót midőn ő hajdan kibontá, Jöselke látta a küzdelmeket; Mert volt idő, mely gyászfátyolt is vont rá, De Csokonai el nem csüggedt: Keble istene szent tüzeben égett, De soha, soha el nem hamvadott; Forró szivére ölelte a népet, Akár ha sirt, akár ha kacagott... Mitől kiderült dalában az égbolt: Az a népies, de — az örökszép volt!

Az ő nyomán kelt ragyogó útjára Egy Vörösmarty, Petőfi, Arany! Oh, mily magas a felistenő pálya, Hol e háromnak koszorúja van! De a népszelem Csokonai szárnyán Indult először a Parnaszra fel, Hol tündörlök, mint örökszép szivárvány, S hársas színében hódolatra lel! És lelül fog, míg magyar lesz e földön! És magyarnak kell lenni mindörökkön!

Es lesz magyar! E nemzet életfája Népeben birja erős gyökerét! Es terjedni fog büszke koronája — Az égtáj mindanegy része fele: Virága mind a nép szivéből támad, Mely illatot szór es gyömböcsös ad... Nem feletem én a mulástól hazámat, Mig a kegyelet szent útján halad!... Ki virága vagy nemzetem törzsének, Oh, nagy költő, — én itt lelkem megteged!... Komlóssy József.

Egyházköri közgyűlés.

— Első nap. — Debreczen, jun. 2.

A tisztviselői ev. ref. egyházköri tava-szi közgyűlés ma d. e. kilencz órákor vette kezdetét a fő-kola disztermeben. Egyházi részről — a betegeskedő Revesz Bálint püspök helyett — Kiss Aron esperes, világi részről pedig Vályi János egyh. ker. fő-gondnok elnökök lettek.

Kiss Aron esperes buzgó könyörgéssel kért áldást a közgyűlés munkálkodására, az után rövid megnyitó beszédet tartott, kifejezve a felelti fájdalmat, hogy ft. Revesz Bálint püspök ur — betegeskedése miatt meg most sem előköihet a közgyűlésen.

Tóth Sámuel főjegyző bemutatja a meg-jelent es megnevelelt tagokról szóló jelentést, azután bejelenti az időközben történt halálo-zásokat. Az elhunytak emléke jegyzőkönyvileg örökítették meg.

A főiskolai gazdasági tanács jegyzőköny-venek átvizsgálására gr. Degefeld József elnökölte alatti, az egyházkörieti püz-tárnok es az Andrási-Szilágyi nevelő inté-zet gondnoka számadásának felülvizsgálására Dávidházy János elnökölte alatti, a Foun-ciere pesti biztosító intézet számadásának átvizsgálására P e t e r d y Károly elnökölte alatti küldöttségek választottak, — a díj-levelek, csebe-szerződések, vasárnapok előleges átvezesével P e t e r d y Károly elnökölte alatti az esperesi kar bizatot meg.

Olvastatik az ágost. evang. egyház föl-hívása egy időben való zsmartartás tartás tárgyában. Ezen egyben a konvent megkezdte az intézkedéseket s a konvent előterjesztése az egyházköri elnökök megküldték.

A 24,000 ft. államsegély ez évben eljes-összegeben kitalványoztatott, es szétosztott. Tudomásul vétetik.

— Első csapat utánam; második készletbe, bementek a gép kamarába, keves var-tatva visszajött; revolverét pedig jobb kezében tartva, felem közeledett s udvariasan mondtá:

— Kérem egy szóra — s fele vezetett a kormány rud mellé.

— Uram! Ne veszítse el hideg véret, a hajó veszélyben van. A szét pattant katlan felgyújtotta hajó belsejét s ég. A harmadik rekesztekben több mazsa puskapor van, ki vagyunk téve a felrobbanásnak. Én önkét rögtön csolnakra tetetem, a partra eveznek s így öökire nézve nincsen veszély.

— És öök?

— Mi maradunk s csakis az utolsó pillan-tatban szállítom a legényseget partra, de én hajómat nem hagyom el.

E pillanatban az ő, a végső árboc tetejéről kiáltotta: Hadi fregatta a látha-tarab.

A kapitány felszállt parancsnoki álló helyére s vezényelte:

— Csolnakot tengerbe pasasiroknak! Veszit jelezni! Veszitelt adni agyval!

A menekülő csolnakokat leeresztették, mi bele szálltunk. Lajos az én hűséges legé-nyem, visszazaladt a csolnakból, majom ügyes-séggel másva föl a kötéllajtórján, egy pillan-at alatt visszajött, uti tászkámat hozván ma-gával, költői kiejtéssel mondván: a piaszt csak nem hagyom ott!

A mentő csolnakon négy ember evezett, az ötödik kormányozta, mi utazók heten va-

A nazar-rendelet tud-gyelmé rá fo-

A hódny-szermindenk-ajánlatik. hogy a theg-haligatásval-gán-tanárság-konventhez.

A duná-plicatio-ban javaslat-gy ezen öp-kinteri s az-zsmatati oldj-

A töké-zendő küldöt-aggodalmasa-ga-relett, ut-jogait mindig-tenve, ellent-ventjevel, me-nek vélemény-által választó-volna respek-tát. A konve-koztunk, me-ben. Még mo-nditványt, ut-veg megkapj-fogja tenm.

Dr. T. konventi tag-gy házköri d a y Gedeo-nek tekintet-házkörietek-zaczióra veze-zés protestat-

Tha-l-

Istvánnak ig-csak akadém-nyes igazs-ahogy valasz-követheis s-vonhatok, ha-szorint. — A-gyöződés sa-isten itelhe-kérdése, me-lasztott kon-nes jöjjenek-tározatval.

Dr. T. szóal fel s-magának az-az elnökök.

Tha-l-

desben ker-ban szemely-nem vonatk-hanem azon-lök követet-kenytelen l-egyházköri-biro tesztül-tagok figye-

Vá-l-

kat, hogy in-les tovább-

A s-

szegyeneltel-gyar törtene-mondta ki-lakaj-szelle-

lánk, a spat-utazót, a h-Lajos vissza-dett sirat,

hittük, meg-seget, rem-czon, a gy-

Orbán-

rázta s azt-lek; ha a-veszve va-akarja, ene-de ha me-Tud-e uszn-

— Ne-

— Na-

Mikor-ságra voltu-csara az e-heint alott-füstölögő h-pillanatot,

A jel-hajónkat s-hullamtáza-nya konny-midőn eler-fölmeat a

Neki-megerékelt-két hataln-belőle, a

Meg-mely tenger-pában s u-lion fele.

Hajó-a maga er-parancsnok-oreg ur, az-ket jellem-

A nazaréus ügyében kelt miniszteri körendelet tudomásul vétetik s a lelkészek figyelmére rá fölhívatik.

A hőmező-vásárhelyi főgymnasium egyzsersmindenkora 50 000 frt állam-segélyre ajánlatik. Az egyházkerületek fölhívattak, hogy a theol. akadémiai tanári karok meghallgatásával, készítsenek szabályzatot a magán-tanárság ügyében s terjesszék azt fel a konventhez.

A duna-melléki egyházkerület a supplicatio megszűntetése tárgyában javaslatot hozott. A közgyűlés kimondja, hogy ezen ügyet szintén tárgynak kívánja tekinteni s az ev. ref. és ágost. evang. egyház zsinatát oldják meg a kérdést.

A tőkekamat segélyezési ügyben kinevezendő küldöttéknél Kiss Albert felszólal s aggodalmának ad kifejezést a konvent eljárása felett, mert a konvent az egyházkerület jogait mindig kisebb mértékben veszi tekintetbe, ellentétben az ág. evang. egyház konventjével, mely az egyházkerület többségének véleménye szerint dönt. Az egyházkerület által választott konventi tagok kötelesek lettek volna respektálni az egyházkerület határozatát. A konventen azonban oly eljárással találkoztunk, melyet tisztázni kell a jövő érdekében. Még most nem tesz ezen ügyben konkrét indítványt, de mielőtt a konventi jegyzőkönyvet megkapja, annak idejében indítványát meg fogja tenni.

Dr. Tiszta István azt vitatja, hogy a konventi tagok nem kötelesek respektálni az egyházkerület határozatát. Ellenben gr. Rádai Gyula Gedeon veszedelmes lejtőre való lépésnek tekintti a konvent eljárást, mert az egyházkerület jogainak csorbítása a centralizációra vezet, a mi megrontója lenne az összes protestantizmusnak.

Thaly Kálmán elismeri, hogy Tiszta Istvánnak igaza van abban, hogy e vita ma csak akadémikus természetű. Abban azonban nincs igaza, hogy a konventi tagok — akár-hogy választatnak is — csak meggyőződésüket követhetik s csak akkor lennének felelősekre vonhatók, ha nem járnának el meggyőződésük szerint. — Azt azonban, hogy valaki meggyőződése szerint jár-e el, vagy sem, csak az isten ítelheti meg. A kérdés az illendőség kérdése, mely nem kötelezi szorosan a választott konventi tagokat, de úgy látni, hogy ne jöjjenek ellentétbe az egyházkerület határozatával.

Dr. Tiszta István személyes kérdésben szólal fel s idegesen jegyzi meg, hogy kikeri magának azt, hogy valaki leztek adjon neki az illendőségben.

Thaly Kálmán szintén személyes kérdésben kér szót s kijelenti, hogy felszólalásában személyeskedés nem vezette s szavait nem vonatkoztatta specialiter Tiszta Istvánnal hanem azon eljárásra, melyet a konventi képviselők követtek. Leztek adni tehát nem akart, de kegyetlen fenntartani azon állítást, hogy az egyházkerület sokkal nagyobb erkölcsi súlyjal bíró testület, semhogy határozatát a konventi tagok figyelmére se méltassék.

Vályi János elnök kéri a felszólalókat, hogy maradjanak a tárgynál. (A közgyűlés tovább foly.)

HELYI HIREK.

* A száműzött Kossuth. Szomorú, sőt szegényteljes emlékű nap lesz örökké a magyar történelemben 1890. május 30-ika. Ekkor mondta ki ugyanis a magyar képviselőház lakáj-szemlék többsége, hogy Kossuth nem

lehet magyar állampolgár! A szolgálalkúság e Szaharjában ződ oázsként tárul föl Debreczen városa és vidéke, melynek képviselői nem járultak hozzá a magyar történelem legpiszkosabb lapjának megalkotásához. Debreczen város képviselői közül Thaly Kálmán és dr. Király Péter az Irányi javaslatára, azaz a Kossuth honossága mellett szavaztak. Kőrösi Sándor pedig nem szavazott. Kőrösi Sándor képviselő urnak honatjai pályafutásán ezen negatív ténye volt még a legdicsőségesebb cselekmény, melyért megérdemelné, hogy a debreczeni kormánypart, melynek többsége — dicséretére legyen mondva — nem rokonszenvezett a Kossuth elleni akcióval, üdvözítő feliratot intézzen hozzá. Mi persze még agyobb örömmel vettük volna, ha Kőrösi Sándor ur egyenesen az Irányi indítványára szavaz, no de ő tőle elég annyit is, hogy nem szavazott ellene! A hajdumegyei képviselők: Polonyi Géza (Szoboszló), Papp Elek (Nádudvar), Somossy Béla (Böszörmény) és Ónody Géza (Nánás) mindannyian az Irányi Dániel javaslatára szavaztak! A debreczeni vidéki képviselők közül Kossuth mellett szavaztak: Kiss Albert (Szekelyhid), Illy és Báljat (Báránd), Madarász Imre (Karczag), Herman Ottó (Török Szent Miklós), Csánády Sándor (B-Ujfalú), Csajkó Gyula (Nagy-Kálló), Geneszy Albert (Nyir-Bátor), Vályi Árpád (Szilagy-Somlyó), Isák Dezso (Fehér-Gyarmat), Uray Imre (Tiszahát), Luby Géza (M. Kaszony), Zoltán János (Nyir-Bogdány), Farkas Balázs (Kis-Várda), Szadoszky József (Tasnád), Dobay Antal (Diósd) s Csávolszky Lajos (Poroszló). A debreczeni hajdumegyei és debreczeni-vidéki képviselő tehát nem tartoznak a Kossuthot száműző gyászmagyarok közé s ha a sors úgy hozná magával, hogy Kossuth Magyarországra visszatérjen, akkor csak Debreczenben lakhatnék, mert e városban és vidéken küzdöttek leginkább az ő honossága mellett!

* A királyi tabla ideiglenes elhelyezésére megvette a város 60,000 forint a Korona szállodát, s ezen vásárlást a városi bizottsági közgyűlés is magáévá tette, s most az illető szakszervezet által fogóváltatni, addig is azonban, míg ezen lassu processzuson keresztül megy, nem artana az előzetes munkálatakat megkezdeni az átalakításra nézve, terv, költségvetés, stb. mert jól tudjuk, milyen csigá lassúsággal készül nálunk minden ilyen dolog — és félünk tőle, hogy a szegediek aggodalma, — Debreczen átal fog legelső sorban igazolhatni, — ha nem használjuk fel keifőleg a szép nyári napokat. A közömbönyt a „Budapesti Hírlap“ pénteki számából vesszük át:

„A szegedi kir. tabla föllállításának időpontjára vonatkozólag a következő érdekes sorokat írják Szegedről: A királyi táblaert megtettük minden áldozatot, a mi szegénysegünkötől teik. De mentul több a rank szakado baj és kalamitás, annal türelmetlenebbül várjuk a felállítás idejét. Izgatottan lessük az erről szarnya kelő

ajánkozott, hogy viszáter utjából s miáket Gibraltarig visz.

Tíz napig időztünk Gibraltárban, míg a hajót annyira kijavították, hogy utunkat folytathattuk.

Egy hónapi utazás után megérkeztünk Stambulba.

Bánom, hogy hozzá kezdtem Orbán Balázssal való baráti viszonyom elcsévesedéséhez, mert már be kell végeznem: kegyetek figyelmem nem akarom vaspróra tenni s a túrelmenek és elnevezések is van határa.

Két évig valánk együtt a Keleten, együtt elváltunk, s együtt utazva Kis Ázsziába Eskiser homokpusztáján, vadászva Brus-a-dó-fai alatt s a Zaharia vízementen. Mindig elváltunk, annyira, hogy Hagen Igazac báráton egyszer ezt mondta nekem: — Tudtam, hogy jön az ur! — Honnét? — Mert láttam Balázst!

Azert, mikor hirtelen halála híret vettem mintha vaskezzel szoritották volna meg a szívemet.

A mult hetekben nehez betegem vászorogott fel a képviselőházba, kötelesegeretere támaszkodva, emisonaai nattyudalat, melyet meggyőződése s tántoríthatatlan hite sugalt; s a halálai karöltve jött vissza szük és szegényes szállására, egy kis utazó börtön volt párnája s fölöttoze békült ki a halálal, mely élte javában vívte magával.

Es ez tisztelő szeretettel, nagyrabecsúlással, a hű barát fájalmával s az elveken testver szomorúságával teszem le itt gyászkeresumot Magyarországnak legmagyarabb városában, a nagy magyar kól ó megünneplése napján esdekelve mondom

— Istenem! sok olyan magyart adj a magyar népnek és nemzetnek, mint a milyennek ők voltak!

hireket és az igazságügyminiszter döntő szavát: hogy meglesz-e novemberre vagy a jövő évi májusra marad? Mert nekünk fél év is nagy haszon, vagy nagy kár. Az előbbi pedig nagyon ránk férne az utóbbinak — a miből ugys van elég — némi kireperálására. A legújabb hír szerint már az idej novemberre életbe léptetik a decentralizációt, ha az illető városok az ehhez szükséges föltételekre nézve az igazságügyminiszteriumhoz a kellő időben kedvező fölterjesztést tesznek. Nem tudjuk, vajjon az igazságügyminiszter ur föltétlenül szükségesnek tartja-e a vidéki tábláknak egy időben való föllállítását; ha igen, akkor megehetik, hogy egy két város eihetelensége vagy kedvezőtlen helyzete miatt a többiek is elveszitenek fél esztendő. Ez különösen reánk nézve nagyon sajnós lenne. Szeged bizonyára nem lesz akadály az idej életbe lépésében. Hiszen a decentralizált tábláknak együttes, egyszerre való föllítása nem okvetlenül szükséges és ha az idej például csak 5-6-ot, vagy akár kettőt léptetnénk életben, a többi pedig a jövő májusra: ez az igazságszolgáltatás érdekeinek mit sem artana. Kár lenne tehát a táblákat azokon a helyeken, a hol akadály nem forog fenn, már az idej föl nem állítani.

* A „Csokonai-kör“, melynek tegnapi nagy diadalról lapunk más helyén adunk számót, napról napra hódít, napról-napra népszerűbbé válik Debreczenben. Népszerűségének fényes bizonyítéka az is, hogy Droppa Emil kereskedő — fia nevére — 100 frtos alapítványt tett a körnél. Azt hisszük, hogy ezt a szép példát meg számosan fogják követni!

* „Falusi történetek“ cz. aitt egy vasok kötet népies elbeszélést adott ki Könyves Tóth Kálmán debr. ev. ref. lelkész s ismert nevé iró a kötet, mely 29 ívből áll s 17 elbeszélést tartalmaz, a „Franklia-társulat“ kiadásában jelent meg s ára 1 frt. Ez tehát a legolcsóbb magyar könyvek közé tartozik, belső értéke azonban oly nagy, hogy részlete sen fogjuk ismertetni.

* Évzáró vizsgálatok. A debr. ev. ref. főiskolában a következők renddel tartattak meg az 1889-90. tenevet berekesztő vizsgálatok: 1. A theologiai akadémián jun. 16-24-ig tartának a hittanbálgatók zárvizsgái, jun. 26-27-38-án pedig a theologiai alapvizsga. 2. A joghallgatók alap- és általvizsgája jun. 23-án kezdődik. 3. A gymnasiumi tanulók vizsgái jun. 15-19-ig tartanak, — jun. 20. és 21-én pedig a magán-vizsgálatok lesznek. Az erettség szövehi vizsgálat jun. 23-án kezdődik. 4. A tanító-kezezedben jun. 23. és 24-én tartának meg a vizsgálatok. D. e. 9 órakor, d. u. pedig 4 órakor kezdődnek a vizsgálatok. Jun. 16-án délelőtt 8 órakor haladót isteni-tisztelet lesz a kollegium imatermében.

* Rejtélyes gyilkosság történt május hó 30-án H-Böszörményben. Kiss Pál Andras földműves, ki künn halt lovai mellett a rétén, agyon-verték. Csáldja mely nem nagy távolságban egy kunyhobaa aludt, semmi gyanus zajt nem vett észre. Feltűnést kelt, hogy a meggyilkolt embertől a tettesek semmit se vettek el. A vizsgálatot Csikó István rendőrfőkapitány, Uzonyi alkaptány, Reueyi vizsgálo biro vezetik azon csendőrök segélyével kik a büszségminályi rablogyilkosokat elfogták. A vizsgálat meg eddig nem vezetett eredményre s azt sem lehet tudni, hogy a bűntény bosszúból, vagy pedig büntös tevedésből követett-e el?

* Közgyűlés. Az „Iparos-kör“ tegnapi délután tartotta meg evi rendes közgyűlését Szepessy Gusztáv kör elnök elnöklöte alatt. A kör belgyei és vagyoni állása minden tekintetben kielegítőnek találtattak. A lelepett hivatalnokok — Szombathy János jegyző kivételével, ki ezen állásáról hivatalba lépése miatt lemondott — újból megválasztattak. Jegyző lett Fülkegy Odón megyei hivatalnok.

* A szomszédok. Nagy tűz. Nagyváradon május hó 28-án Lóbie szeszgyáros istállója kigyulladt és 50 hízó ökröt beuteggett. A kár jelentékeny. — Szatmár, vagy Nagy Karoly? Többször megemlékeztünk már arról a mozgalomról, mely Szatmáron a megye székehegyek N-Károlyból Szatmárra helyezése czéljából megindult. Nagy László aispánt, — ki e programmal lépett fel — a szatmári part már kétszer juttatta győzelemre. Most a part kerelme folytán a foispán rend kívüli közgyűlést hívott össze június 12-re, mely csakis e tárgy fölött fog határozatot hozni. Akkor fog hivatalosan előbni, hogy a megye nagy része melyik várost ohajtja székehegy: Szatmárt-e, vagy Nagy-Károlyt? — Hegyi Aranka a mult het folyamán Szatmárt vendégszeropelt s úgy a színházban, mint a társas életben a legrokonszenvesebb ünneplétes tárgya volt. Kis Gedeon városi főkapitány fényes ebédet adott a művésznő tiszteletére, a bucsu-felépés után pedig banket volt a társaságban.

* A kereskedelmi akadémia szakszégánál írásbeli része következőleg lesz megtartandó: június hó 6-án d. e. 8-11. levelezés, d. u. 2-6. könyvvitel. Június 7-én d. e. 8-11. keresk. számtan.

* Az iparos kör által január 15-én a nagyerdő „Dobos-vigadoban“ rendezendő tánc mulatságra — mely minden évben igen jól szokott sikerülni — a meghívók már széküldelek. — A kik netalan meghívót nem kaptak és arra igényt tartanak, sziveskedjenek azért Szedlak József ur özetébe (Piacz Szvetics-ház) fordulni. A rendezőség.

* A gazdasági akadémia I-só és II-od éves hallgatói f. hó 4-én táncvígalmat rendeznek a nagyerdei vigadóban. A mulatságra már minden előkészület meg van tve s az előreláthatólag igen látogatottnak ígérkezik annak daczára, hogy e hó folyamán számos táncvígalmol lesz.

* Lövészet. Az 1890. jun. 1-én tartott lövészet alkalmával díjat nyertek: legjobb mely lövéssel Kovács Gyula 1 db 2 frtos talért, legtöbb körlövéssel dr. Brutman 1 db 1 frtos talért.

* A debr. gazdasági és kertészeti áru-csarnok részvénytársaság holnap d. e. 10 órakor a városháza kistanács termében közgyűlést tart, melyen a vagyon maradvány felosztása fölött fognak határozni. A megjelenésre a részvényesek figyelmét felhívjuk.

* Az „Első debreczeni Orpheum.“ a „Margit“ furdó villanyvilágító dísztermében, holnaptól kezdve egészen új személyzettel kezdi meg működését.

Főszerkesztő: Színay Gyula. Felelős szerkesztő: Kósa Barna. Főmunkatárs: Dr. Bakonyi Samu. Kiadó: Kutasi Imre.

Eladó birtok.

Bihar-megyében, Jankafalva kis község határán, közel a vasuti állomáshoz, 183 holdnyi birtok, — mely áll szántóföldből, rétből, kaszálóból, hegyi szőlőből, erdőből és belsőségből, megfelelő lak- és gazdasági épületekkel, borházal és pinczével ellátva, — szabadkézből, örökáron eladó.

Értekezhetni iránta Debreczenben Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, vagy Er-Mihályfalván Lévai Vincze fűszerüzletében.

SZABÓ LAJOS FIAI czégnél

nagyválasztékban kaphatók: Női ruha Zephirek, Legújabb francia batistok, A hirneves cosmanósi gyárból: jó mosó

Cretonok, Indish-Foulard, Ladies Mouslin és Atlas Satin.

Nagy raktár: Jutte gyapju hollandi, Tapestry és Brüssler

FUTÓ SZÖNYEGEKBEK, Ablakfüggönyök, AGY- és ASZTALTERITÖKBEK.

MATTONI ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE

gyógyhely Budapesten (Budán). Idény május 1-től szeptember 30-ig.

Kiváló gyógyhatással bír: női bajokban és alhasi bántalmakban.

Rendes orvos dr. BRUCK I. (vigadó-tér 1 sz.)

Égészes fokok, jutányos lakások, jó vendégli. Pontos közlekedés a társaságokcion, raggell 5 óratól kezdve.

Állomási hely: Ferencz József-tér, a régi Lloyd-épület közelében.

Mattoni Henrik, tulajdonos.

A Fonciére, Pesti biztosító-intézet

(alapított 1864-ben)

mely teljesen befizetett
részvénytőkéjén kívül több mint
2.000.000 forintnyi
részvénytőkéjén kívül több mint
8.000.000 forintnyi
díjbevétel- és díjtartalékok fölött rendelkezik, melynek összbiztosítókai tehát
10.000.000 frtot
meghaladnak, az általa eddig is művelt élet-, tüz-, jég-, szállítvány- és üvegbiztosítási üzleten kívül
baleset biztosítási osztályt
nyitott, melynél ugy
egyesek, mint vállalatoknak hivatalnokai testületileg
olcsóra szabott díjak és a legszabadelvűbb feltételek mellett mindenféle, hivatás közben vagy azon
kívül bekövetkező

testi balesetek

anyagi következményei ellen biztosítást eszközölhetnek. Az intézet ezen kívül ezer forint biztosítási
tőke után 1 frt évi díj mellett

utazási balesetek elleni

biztosítást is nyújt.

Példa. Valamely kereskedő, hivatalnok vagy ügyvéd 10,000 frt halálesetre, 10,000 frt
rokkantság esetére és 5 frtnyi napi gyógykezelési járulékra szóló biztosítást évente csupán 21
frtnyi díjért. Személyek, kik hivatalnoknál fogva nagyobb veszélynek vannak kitéve, megfelelően
bővebb díjért 5 vagy 10 évre kötendő biztosításoknál a díj 10, illetve 15%-kal mérsékeltek. —
Biztosítások felvételét eszközölés minden további felvilágosítással készséggel szolgál.

az igazgatóság Budapesten (sas-utca 10.)

és az intézetnek magyar-osztrák birodalom minden nevezetesebb helyeiben lévő képviselősei.

Máriazelli gyomor cseppek

legbiztosabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Utolérhetlen hatáson az étvágytalanság, gyomor gyengeség, házódás, lehelet, savanyú felhőgés, szél, rekedés, (Különösen) gyomor hurut, gyomor égés, gyomor hőkés és dakra kegyetlen, tülséges elnyúlások, sárgaság, undor és hányinger esetében, megszűnteti a főfájást (ha az a gyomor elmozdított) szarmadékok, keserű, kemény széklet, székrekedés, az étel s ital túlterhelte gyomrot kitisztítja, elűri a hegyeket, s gyogyít lep, vese, máj és aranyeres bántalmait. — Egy üveg ár: hazánál utasítással egy 40 Kr. keltés, áru 70 Kr. központi széküldési raktár: Bécs-Károlyi gyógyszer-társaság (Morva ország).

Óvás! A valódi Máriazelli gyomor cseppek sokféle képen utánozták s hamisították, ezért valódi gyomri cseppek azok, foglaltassák el, melyek üvege, egy vörös, s a fenti védjeggyel ellátott papírba van csomagolva, melyek mellett leírás is található az is fel van tüntetve, hogy az Krensteinben, Guzik H. könyvnyomdájában nyomtatottak.

Máriazelli Labdacsook

A Keménykés és székrekedés ellen, vese, máj, tüdő, légzőrendszernek bizonyított labdacsook is sokféle képen hamisították, ezért ezek védelmére s Máriazelli gyomor cseppek, melyek minden eredeti dobozon láthatók. Egy doboz ára 20 Kr., egy teleres 6 doboz 1 frt. A pénz előleges beutalása után, 1 teleres 1 frt, 20 Kr., 2 teleres 2 frt, 20 Kr., 3 teleres 3 frt, 20 Kr. ért. csomagolás és postai költség nélkül feljuttatjuk.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacsook nem titkos szerek, a gyógyító anyagoknak összegyűjtés minden használati utasítással fel van tüntetve.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacsook kaphatók:

Debreczenben: Göll Nándor, Mihálovics István, dr. Rotschnek V. Emil, Tamássy Béla és Balás E. urak gyógyszer-táraitban; Berettyó-Ujfalu-ban: Tamásy Géza gyógyszer.; E-Mihályfalván: Matray István gyógyszer.; Kis-Magyarán: Galassy Frigyes gyógyszer.; Nagy-Bajom-ban: Körös Lajos gyógyszer.; Nánás-on: Kovács Lajos gyógyszer.

Kaszanyitzky Endre

előbb
KUHINKA ISTVÁN K.
DEBRECZENBEN.

ajánlja üveg-, porcellán-, lámpa- és háztartási cikkek nagyválasztékával berendezett raktárát.

Tavaszi- és nyári idényre különlegesen:
tükrözött kertigolyókat,
gráci aranyhalakat,
IGEN CSINOS
haltartókat és virágtartókat.

Szabadalmazott étel- és palackhűtő
JÉGSZEKRÉNYEKET,
legjobbák bizonyított egészségügyi
szódavíz készülékeket
minden nagyságban.

BERNDORFI CHINAÉZÜST és ALPACCA
evőeszközöket
20 évi jó állás mellett.

Arjegyzekekkel kívánatra bármintve szolgálak.
Videki megrendelések pontosan eszközöltnék.

Köszén-kátrányt

legjobb minőségben

zsindely és deszkabetők

behuzására,

mely által azok tartóssága kétszerte hosszabb, továbbá czulapok, melyek a földbe ásatnak; kerítések s gazdasági eszközök befestésére, hordókban a 50 egész 200 kiló súlytartalommal; — továbbá saját gyártmányu COAKSOT (pirszén) kovácsok és lakatosok részére ajánlja jutányos ár mellett

a légszeszgyár igazgatósága
Debreczenben.

„EQUITABLE“

Egyesült Államokbeli életbiztosító-társaság
NEW-YORKBAN.

Alapított: 1859-ben.

Biztosított tőke 1889 végén o. é. 1.577.541.985 ft - kr
Új biztosítások 1889 évben „ „ 438.160.350 „ „
Össz. s bevétel 1889 „ „ 75.938.220 „ „
Vagyoni 1889 végén „ „ 267.876.772 „ „

Az összes nyereség a biztosítottak javára fordítatik és a közönséges kötvényeknél már a má-odik díjrésztlet lefizetése alkalmával fizetik vissza, míg a fél- és a szabad Tontina-terv szerint kötött biztosításoknál összegyűjtve a periódus végén szolgáltatják ki készpénzben.

Az „EQUITABLE“ minden kötvénye 3, illetve 2 esztendő múltán megtámadhatlanul válik, a meynyiben az esetre, ha a biztosítási díjzettek a kötvény értelmében megőrtöttek, a biztosítottak követelményei egyáltalán nem utasíthatók vissza és a társaság azok kielégítésére feltétlenül kötelezve van. Ezen utasítást az „EQUITABLE“ biztosított ügyfeleinek teljes meggyűntatást nyújt arra nézve, hogy halál-eésében, az elhalálozás bebizonyítása után, a biztosítási összeg az illetékesek kezébe, minden körülmények között azonnal kihezettetik.

Bővebb tudósítással, ugyszin én prospectusokkal és ajánlati úrlapokkal készségesen szolgálnak a fő- és kerületi ügynökök, nemkülönbén az

„EQUITABLE“ magyarországi igazgatósága
Magyar leszámító és pénzváltó-bank
Budapest, V., Dorottya-utca 6. szám.
Képviselő Debreczenben:
BIEDERMANNE és FIA.

DEBRECZENBEN,

a „Margit“ fürdő-intézet telepén újonnan épített, s a mai tudomány színvonalán álló

HIDEGVIZ GYÓGYINTÉZET

május hó 20-án megnyit.

Helyi vasuti közlekedés, — nyilvános telefon összeköttetés, — árnyas sétányok, — kitérő vendéglő. — Vidéki vendégek ellátásáról gondoskodva van. Intézeti orvos:

Med. Univ. Dr. TIHANYI SÁMUEL.

Kimerítő programok a fürdő pénztermelés és kívánatra a vidékre bármintve megküldetik. — Előjegyzések a fürdő-pénztárnál bármikor elfogadtnak.

BUDAI

Ráköczi

KESERUVIZ-FORRÁS

Ezen anyura kedvelt, eddig legjobbnak elismert, gyógyhatásu hajtószér, orvosi kitűnőségek által mint nélkülözhetlen háziszér legjobbnak ajánlatik, különösen: altástbajknál, vértorlódás, aranyeres tód, vese- és scrophulos bantalmaknál, hidegláz, közhvény, bőrkütes, dugulás -tb. ellen. Raktáron friss töltésben minden fűszer-, áváayviz kereskedésben, a legtöbb gyógyszer és gyógy-fűkereskedésben.

A forgalmi igazgatóság
Losér Testvérek
BUDAPESTEN.

Orvosi tekintélyek véeménye szerint a

REGEDI

SAVANYUVIZ

tartalmával fogva, gyomor és altesti bantalmaknál, valamint hügycső- és hólyag-bajknál, gége hurutnál felülmulhatatlan gyógyhatásu és a használatban levő legkitérőbb asztali és itató ital. — Kizárólagos elárúsítás Debreczen részére **Kun József** ezeltűt Stenczinger Karoly fűszerkereskedő úrnál Debreczenben. — Főraktár Budapest és vidék részére **Reich Jakab** nál Budapest, Erzsébetter (Kiosk.)

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKAK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE

KÖNYV- és KÖNYOMDAJA
Debreczenben, Főpiacz, Sz. Nagy Karoly-ház. — Ajánlja magát mindentelē

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKAK

gyors és pontos elkészítésére.

Elvállal: tankönyveket, hírlapokat, folyóiratokat és rovatozott iveket.
ÉT-, BÖR- és ÁRLAPOKAT; DÍSZMŰVEKET
arany, ezüst és színnyomatban;
diszes egybekelési- és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomdászathoz tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjutányosabb árban eszközöltnék.

A papir gyári árban számittatik.

HIRDETESEKET a kiadásomban hetenkint ötször megjelenő „DEBRECZEN“ cz. hírlapban legolcsóbban számítva közzéteszek.

KUTASI IMRE
könyv- és könyomda tulajdonos.

DEBRECZENBEN, Főpiacz **SZ. NAGY KAROLY-ház.**

Debreczen, 1890. Nyomatott KUTASI IMRE könyvnyomdájában.